

Утвърдил: _____

Декаан

Дата: _____

СОФИЙСКИ УНИВЕРСИТЕТ "СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ"

Факултет: **Философски**

Специалност: (код и наименование)

Ф	Ф	С	0	4	0	1	2	2

Социология

УЧЕБНА ПРОГРАМА

Дисциплина:

И	3	7	6

ЛОГИКА

Преподавател: гл.ас. д-р Дарин Дросев

Учебна заетост	Форма	Хорариум
Аудиторна заетост	Лекции	45
	Семинарни упражнения	15
	Практически упражнения (хоспетиране)	
Обща аудиторна заетост		60
Извънаудиторна заетост	Реферат	
	Доклад/Презентация	15
	Научно есе	
	Курсов учебен проект	25
	Учебна екскурзия	
Самостоятелна работа в библиотека или с ресурси	50	
Обща извънаудиторна заетост		90
ОБЩА ЗАЕТОСТ		150
Кредити аудиторна заетост		2
Кредити извънаудиторна заетост		3
ОБЩО ЕКСТ		5

№	Формиране на оценката по дисциплината	% от оценката
1.	Workshops {информационно търсене и колективно обсъждане на доклади и реферати}	15
2.	Участие в тематични дискусии в часовете	15
3.	Текуща самостоятелна работа /контролно	15
4.	Курсова работа или изпит	55

Анотация на учебната дисциплина:
Курсът прави опит да въведе студентите в основните теми на традиционната формална логика: ученията за понятието, съждението, умозаклучението и доказателството В интерпретацията на модерната и съвременна логика като философска дисциплина. Въвеждат се някои основни термини и операции от символната /математическа/ логика. Специално внимание се обръща на най-сериозните философски концепции за логиката от Новото време и съвремеността.

Предварителни изисквания:
Няма

Очаквани резултати:
Да запознае студентите с основни термини на традиционната формална логика, символната логика, както и с модерната и съвременна логика като философска дисциплина.
Да изгради умения за правилно използване и прилагане на специфичните понятия, присъщи на тези дисциплини.

Учебно съдържание

№	Тема:Лекции	Хорариум
1	Обща характеристика на класическата формална логика, символната логика и логиката като философска дисциплина.	2
2	Понятието, съждението и умозаклучението според традиционната логика и логиката като философска дисциплина. Закони на традиционната логика и тяхното преформулиране в модерната и съвременна логика в рамките на философията. Логическо доказателство. Грешки, свързани с тезата, доводите и демонстрацията на доказателството.	2
3	Прост категоричен силогизъм. Аксиома на силогизма. Достоверност и общовалидност на силогизма. Фигури и модуси на простия категоричен силогизъм. Общи и специални правила на силогизма. Типични грешки при нарушаване на правилата на силогизма.	2+1
4.	Индукцията и нейните видове. Паралогизми при индукцията. Индуктивният метод на сходството и индуктивният метод на разликата. Комбиниран метод на сходството и разликата. Индуктивният метод на остатъците и индуктивният метод на придружаващите изменения.	2+1
5.	Чисто условно и условно-категорично умозаклучение. Паралогизми, свързани с тези умозаклучения. Разделително-категорично умозаклучение. Възможни паралогизми. Непосредствени умозаклучения. Логически квадрат. Паралогизми при непосредствените умозаклучения.	2+1
6.	Пропозиционална логика. Константи и променливи. Условия за истинност на логическите константи. Противоречиви, случайни и тавтологични формули. Таблична проверка на валидността на формулите.	2+1
7.	Функционална (предикатна) логика. Функции и аргументи. Универсален и екзистенциален квантор. Логика на класовете.	3+1

8.	Кантовата трансцендентална логика. Аналитични и синтетични положения. Обща и трансцендентална логика. Логическата функция на разсъдъка в съжденията. Чистите разсъдъчни понятия или категории. Дедукцията на чистите разсъдъчни понятия. Принципи на трансценденталната дедукция.	3+1
9.	Първоначалното синтетично единство на аперцепцията и обективното единство на самосъзнанието. Логическата форма на съжденията и трансценденталната аперцепция. Приложение на категориите върху предметите на опита. Трансцендентална способност за съждение. Аналогии на опита: субстанция, причинност, взаимодействие. Феномени и ноумени. Различаване на емпиричната и трансцендентална употреба на разсъдъка.	3+1
10.	Хегеловата спекулативна логика. Разбирането на Хегел за задачите на логиката. Рационално и сетивно мислене. Разсъдъчно, негативно диалектическо и спекулативно мислене. Трите отношения на мисленето към действителността: метафизика, емпиризъм, непосредствено знание. Спекулативното противоречие и формалната тъждественост.	3+1
11.	Понятието като обединяващ елемент на Хегеловата логика. Отношението между логика и феноменология при Хегел. Трите възгледа за истината. Логиката като саморазгръщане на категориите на духа. Конкретност, свобода, безкрайност на логическото мислене.	3+1
12.	Опосредстване на логическото мислене. Рефлексията. Категориите снемане и ставане. Логическата триада . Трите части на Хегеловата логика. Основни категории във всяка част.	3+1
13.	Критика на психологизма и натурализма и обосноваването на феноменологичния подход към логиката.	3+1
14.	Теорията на предпредикатния опит като начало на теорията за съждението. Светът като хоризонт за възможността за конституцията на смисъла на съжденията.	3+1
15.	Теорията за съждението и схващане на битието. Логика и онтология. Метафизиката на закона за достатъчното основание като метафизика на основния проблем на логиката	3+1
16.	Логиката като въпрос за същността на езика, човека и историята. Калкулиращо и автентично мислене. Логос и знаков /символен/ език .	3+1
17.	Логиката на въпроса и отговора. Съотношението между херменевтичния опит и спекулативната логика.	3+1

Конспект за изпит

№	Въпрос
1	Традиционна формална логика—основни понятия и принципи
2	Традиционна формална логика—прост категоричен силоризъм; възможни грешки и тяхното избягване
3	Причинност и индуктивни методи. Преодоляване на паралогизмите.
4.	Пропозиционална логика—символи и закони.
	Предикатна логика и логика на класовете.
5.	Модус поненс и модус толенс. Възможни грешки..
6.	Дизюнктивно умозаключение. Избягване на възможните грешки.

7.	Логически закони и логическо доказателство. Неформални паралогизми и софизми.
8.	Кантовата трансцендентална логика. Логическата функция на разсъдъка в съжденията. Чистите разсъдъчни понятия или категории.
9.	Кантовата трансцендентална логика. Приложение на категориите върху предметите на опита. Трансцендентална способност за съждение.
10.	Хегеловата спекулативна логика Разсъдъчно, негативно диалектическо и спекулативно мислене. Трите отношения на мисленето към действителността: метафизика, емпиризм, непосредствено знание.
11.	Понятието като обединяващ елемент на Хегеловата логика. Трите възгледа за истината. Логиката като саморазгръщане на категориите на духа. Конкретност, свобода, безкрайност на логическото мислене.
12.	Опосредстване на логическото мислене. Рефлексията. Категориите снемане и ставане. Логическата триада . Трите части на Хегеловата логика. Основни категории във всяка част.
13.	Критика на психологизма и натурализма и обосноваването на феноменологичния подход към логиката.
14.	Теорията на предпредикатния опит като начало на теорията за съждението. Светът като хоризонт за възможността за конституцията на смисъла на съжденията.
15.	Теорията за съждението и схващане на битието. Логика и онтология. Метафизиката на закона за достатъчното основание като метафизика на основния проблем на логиката
16.	Логиката като въпрос за същността на езика, човека и историята. Калкулиращо и автентично мислене. Логос и знаков /символен/ език .
17.	Логиката на въпроса и отговора. Съотношението между херменевтичния опит и спекулативната логика.

Библиография

Основна:

1. „Логиката като философия. Учебно пособие“, Александър Гънгов и Дарин Дросев, съставители; Александър Гънгов, въстъпителна студия, Университетско издателство „Св. Климент Охридски“
2. Добрин Спасов, Недялко Мерджанов. “Символна логика”, Наука и изкуство, София, 1975, с. 41-57, 75-86, 93-98, 145-180, 188-192.
3. Недялко Мерджанов. “Индуктивните методи в съвременната логика”, „Наука и изкуство”, София, 1975
4. Александър Гънгов, “Логика в медицината. Подходи към безопасността на пациентите”, София, Авангард Прима, 2013. /гл. 1/
5. Александър Гънгов, “Логика на измамата”, София, Авангард Прима, 2009. /Въведение/

Допълнителна:

1. Александър Дейков, „Формална логика“, София, Унив. изд. Св. Климент Охридски, 1999.
2. Добрин Спасов, „От логическа гледна точка“, София, Захарий Стоянов, 2008.

Дата: **23.02.2022 г.**

Съставил: гл. ас. д-р **Дарин Дросев**